

Het belang van een octrooi

In 2023 ging het unitair octrooi van start. Door dit initiatief worden uitvindingen in 17 landen van de Europese Unie (EU) beschermd. Vooral voor internationaal opererende ondernemingen is dit een interessante ontwikkeling. Ondernemingen die alleen op de Nederlandse markt actief zijn, kunnen uit de voeten met een Nederlands octrooi. Wat komt er allemaal kijken bij het aanvragen van een octrooi?

Met [een octrooi \(infographic\)](#) op zak geniet uw onderneming wettelijke bescherming voor het exploiteren van uw uitvinding. Wie iets nieuws heeft gecreëerd, wil voorkomen dat anderen hier onterecht van profiteren. Dit kan door formeel vast te leggen dat niemand het mag (na)maken, (her)gebruiken, doorverkopen of vermenigvuldigen. Het geeft de bedenker de gelegenheid om de investeringen in de ontwikkeling van het idee terug te verdienen. Dit kan bijvoorbeeld via het auteursrecht, merkrecht of [octrooirecht](#). Een octrooi geeft de aanvrager het alleenrecht over een uitvinding voor een periode van maximaal 20 jaar. Andere partijen mogen tijdens deze periode dezelfde uitvinding niet commercieel exploiteren. Een octrooi wordt gepubliceerd in het Nederlandse Octrooiregister. Dat gebeurt in de regel 18 maanden na de octrooiaanvraag.

Informatie in octrooidatabase

Voordat u een octrooi aanvraagt, is het aan te raden om te onderzoeken of er al vergelijkbare technieken bestaan. U kunt daarvoor een kijkje nemen in een octrooidatabase. Daarin vindt u onder andere informatie over de beschreven technologie, de ontwikkelingen in een bepaalde technologie en de aanvragers van octrooien op dit vlak.

Er zijn commerciële maar ook vrij toegankelijke databases. Een octrooidatabase moet u niet verwarren met een octrooiregister. In een octrooiregister houdt het octrooibureau van een land alle nationale octrooiaanvragen bij. In dit register kunt u onder andere zien of een octrooi rechtsgeldig is of verlopen, en wie de huidige eigenaar is. Ook kunt u de correspondentie tussen de aanvrager en het octrooibureau inzien.

In het octrooidatabase vindt u informatie over technologieën

Technisch karakter

Om een geldig octrooi te krijgen, moet een uitvinding een technisch karakter hebben. Daarnaast moet deze voldoen aan drie inhoudelijke voorwaarden:

- nieuwheid;
- inventiviteit;
- industriële toepasbaarheid.

De uitvinding moet een ongebruikelijk idee zijn, dat moeilijk is te verzinnen. Voor technische uitvindingen zijn er twee soorten octrooien: een mechanisch en een werkwijzeoctrooi.

Inventief element bij mechanisch octrooi

Bij een mechanisch octrooi zit het inventieve element in het resultaat van het onderzoek. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een apparaat of een onderdeel daarvan. Bij een werkwijzeoctrooi betreft het inventieve aspect het verrichten van een bepaalde handeling. Bent u ervan overtuigd dat uw uitvinding op geen enkele andere plek in de wereld bestaat, dan kunt u een octrooi gaan aanvragen.

Dit doet u bij het Octrooiencentrum Nederland, een onderdeel van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl), als u uw uitvinding tenminste alleen in Nederland wilt beschermen. Voor een octrooi betaalt u jaarlijks een taks aan het Octrooiencentrum. Betaalt u deze niet, dan stopt uw octrooi. Andere partijen kunnen dan ook aan de slag met uw uitvinding.

Aanvragen van verzoek

Voor het aanvragen van een octrooi dient u online of op papier een verzoek in bij het Octrooiencentrum. Een online aanvraag is met € 80 aanzienlijk goedkoper dan een aanvraag op papier. Daarvoor betaalt u € 120. Na uw aanvraag krijgt u 13 maanden de tijd om de stand van techniek te onderzoeken. Hiermee bepaalt u de 'absolute nieuwheid' van uw uitvinding.

Het Octrooiencentrum bekijkt of er niet al eerder een octrooi is verleend voor een vergelijkbare uitvinding. Een dergelijk onderzoek kost € 100. Voor dit bedrag worden alle Nederlandse octrooien bekeken. Wilt u internationale bescherming van uw uitvinding, dan zult u moeten aankloppen bij het Europees Octrooi Bureau (EOB). Deze instantie bekijkt dan of er internationaal vergelijkbare innovaties bestaan. U betaalt voor dit onderzoek € 794.

Als u internationale bescherming wilt van uw uitvinding moet u aankloppen bij het EOB

Rapport voor aanvraag

Nadat het onderzoek afgerond is, ontvangt u een rapport waarmee u uw definitieve aanvraag kunt indienen. Idealiter kunt u meteen uw aanvraag indienen. Het komt in de praktijk echter regelmatig voor dat uw uitvinding niet innovatief genoeg wordt bevonden.

Er is echter dan nog geen man overboord, want u krijgt nog de kans om uw aanvraag te herschrijven. Wellicht komt uw uitvinding daarna alsnog in aanmerking voor een octrooi. Op basis van het rapport kunt u overigens ook besluiten om voor een gedeelte van uw uitvinding een octrooi aan te vragen. Uiteraard moet dit deel onderscheidend zijn.

In stand houden van octrooi

Na toekenning van het octrooi betaalt u vanaf het vierde jaar kosten voor het in stand houden van het octrooi. Die kosten beginnen in Nederland bij € 40 en lopen met jaarlijkse stappen op tot € 1.400 per jaar. De octrooihouder is zelf verantwoordelijk voor de betaling.

Later betalen is toegestaan tot zes maanden na de vervaldag. Er geldt dan wel een verhoging van 50% van de jaartaks die u bent verschuldigd. Als uw onderneming binnen die termijn niet betaalt, vervalt het octrooi in de regel per vervaldag.

Verschillende vormen van intellectueel eigendom

Er zijn verschillende vormen voor het beschermen van uw intellectueel eigendom. RVO.nl bracht ze in kaart. Het betreft:

- Octrooirecht: voor technische producten of productieprocessen.
- Auteursrecht en naburige rechten: voor bijvoorbeeld teksten, afbeeldingen en uitvoeringen.
- Databankrechten: voor databanken.
- Merkenrecht: voor logo's, woorden, kleuren, klanken en vormen van ondernemingen, producten en diensten.
- Handelsnamenrecht: voor de naam van een onderneming.
- Tekeningen- of modellenrecht: voor het uiterlijk van een gebruiksvoorwerp.
- Kwekersrecht: voor plantenrassen.
- Streekproducten: voor landbouwproducten en levensmiddelen.
- Chipsrecht, of topografieën van halfgeleiderproducten, voor computerchips.

Deze vormen van intellectueel eigendom zijn afzonderlijk of in combinatie te gebruiken.

Geheimhouding als goed alternatief

Voor een technische uitvinding hoeft u niet altijd een octrooi te regelen. Een goed alternatief is geheimhouding. In tegenstelling tot een octrooi wordt een bedrijfsgeheim niet openbaar gemaakt na anderhalf jaar. Een octrooi biedt u maximaal 20 jaar bescherming. Bij een bedrijfsgeheim is er geen tijdslimiet. Voor een bedrijfsgeheim is ook geen aanvraag of registratie nodig. Volgens RVO is bedrijfsinformatie of kennis te beschermen als bedrijfsgeheim als wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

- de informatie is geheim: het is niet algemeen bekend of gemakkelijk toegankelijk;
- de informatie heeft handelswaarde: u haalt er commercieel voordeel uit;
- u heeft maatregelen getroffen om het bedrijfsgeheim vertrouwelijk te houden.

Lancering unitair octrooi

Op 1 juni 2023 werd het unitair octrooi gelanceerd. Met dit octrooi worden uitvindingen in 17 EU-landen beschermd. Een groot voordeel voor internationaal opererende ondernemingen is dat zij niet in elk land een octrooi hoeven te registreren. Dit scheelt papierwerk en levert daarnaast een forse kostenbesparing op.

Het unitair octrooi werkt met één procedure, één vertaling en één jaarlijkse belasting. Het unitair octrooi geldt in België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Slovenië en Zweden.

[quote] Het unitair octrooi werkt met één procedure, vertaling en jaarlijkse belasting

Afzonderlijke procedure

Uiteraard was het voor de introductie van het unitair octrooi al mogelijk om een bevinding internationaal te registreren bij het EOB. Voor elk land moest een afzonderlijke procedure worden doorlopen. Regelmatig moest een octrooi ook worden vertaald naar de taal van het land waarin de bevinding werd geregistreerd. Dit Europees octrooi kan overigens nog steeds worden aangevraagd. De octrooiaanvrager heeft dus twee keuzemogelijkheden: een unitair octrooi met 17 landen in een vast pakket of een Europees octrooi met apart gekozen landen.

Een onderneming die in minimaal vijf van de 17 landen een octrooi wil registreren, kan het beste kiezen voor een unitair octrooi. Op 1 juni 2023 werd ook het Unified Patent Court (UPC), de nieuwe Europese rechtbank voor octrooien, van kracht. Het UPC zorgt voor de handhaving. Bij een vermeende inbreuk op een patent kan een aanklager bij het UPC aankloppen. Het UPC behandelt zowel klachten over het unitair als het Europees octrooi.

Hogere omzet

Uit onderzoek van het EOB en het Bureau voor Intellectuele Eigendom van de Europese Unie (EUIPO) uit 2021 blijkt dat innovatieve ondernemingen die minimaal één octrooi, geregistreerd ontwerp of merk hebben, een hogere omzet (36%) en salariëring (53%) per werknemer hebben dan andere ondernemingen die dergelijke zaken niet hebben geregeld.

Uit het onderzoek kwam ook naar voren dat van alle 27 landen in de EU Nederlandse en Belgische ondernemingen binnen het mkb het vaakst beschikken over een Europees octrooi. Doet u internationaal zaken, dan kan het geen kwaad om u hierin te verdiepen.

Dit is een artikel van de redactie van FA Rendement

FA Rendement is dé informatiebron voor administrateurs, boekhouders, controllers en andere financiële professionals. Wat is er veranderd op het gebied van financieel-administratieve wet- en regelgeving, en hoe kunt u als specialist deze informatie direct in uw dagelijkse werk toepassen? Daarnaast moet u op de hoogte zijn van onder meer de fiscaliteit, automatisering, de loon- en salarisadministratie, sociale voorzieningen, debiteurenbeheer en inkoop.

De onafhankelijke en ervaren redactie van FA Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt u als eerste wat de ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat u de informatie direct kunt vertalen naar uw eigen werksituatie. FA Rendement is daarnaast multimediaal. De voor uw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar u onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot uw beschikking heeft;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad FA Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.

Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl